

Negocierea pedepsei în procesul penal german

Tamara Laliashvili,
fost judecător al Curții Supreme din Georgia

Like in US American jurisdiction in criminal matters plea-bargaining is today common practice in German criminal courts. Plea-bargaining is a comparatively new development of German criminal justice. It originated mainly as a consequence of the rising number of (complex and difficult) criminal cases. Plea-bargaining has been developed praeter legem in Germany. There is no written legal basis for the practice. The German Code of Criminal Procedure (StPO) did not provide any rules or norms for the regulation of plea-bargaining in criminal matters. But in practice it has become increasingly frequent. In early 1980s plea-bargaining was conducted in all types of cases and at all stages of criminal proceedings. When the discussion arose about bargaining, scholars viewed it as illegal and unconstitutional. Promoters of the practice however consider it an essential element and as a fact of efficient modern criminal justice, without which the administration of criminal justice would collapse.

A semeni procedurii de judecată în materie penală din Statele Unite ale Americii, negocierea pedepsei este astăzi o practică obișnuită și în instanțele germane. Negocierea pedepsei reprezintă o relativ nouă direcție de dezvoltare a procesului penal german. Aceasta a luat naștere inițial din cauza creșterii numărului de cauze (complexe și dificile) în procesele penale. Negocierea pedepsei s-a dezvoltat *praeter legem* în Germania¹. Nu există nicio bază legală pentru această practică. Codul de procedură penală german (StPO) nu conține reguli sau norme care să reglementeze negocierea pedepsei în procesul penal². Totuși, în practică, această procedură a devenit din ce în ce mai frecventă. La începutul anilor 80, negocierea pedepsei era folosită în toate tipurile de cauze și în toate fazele procesului penal. Când s-a pus în dezbatere această procedură, studenții au apreciat-o ca fiind ilegală și neconstituțională. Susținătorii acestei practici au considerat-o totuși ca fiind un element esențial și chiar o modalitate modernă și eficientă de înlăptuire a justiției penale fără de care sistemul de administrare a justiției penale s-ar prăbuși³.

Autoritățile estimează faptul că în anii 2000, negocierea va fi utilizată în aproximativ 50 % din totalitatea cauzelor.

Negocierea a devenit inevitabilă atât în cauzele care implică infracțiuni mai puțin grave cât și în cele complexe care implică infracțiuni ale „gulerelor albe” cum ar fi evaziunea fiscală, infracțiuni privind stupefiantele și infracțiuni împotriva mediului care de obicei ridică probleme în ceea ce privește mijloacele de probă sau interpretarea legii⁴. Negocierea pedepsei în Germania este informală; nu sunt reguli scrise sau nescrise despre cine ar trebui să inițieze discuțiile sau cum ar trebui să decurgă. Acestea pot fi făcute *ad hoc* la telefon sau personal în biroul judecătorului, ori în cafeneaua instanței⁵.

În 1987, Curtea Constituțională Federală a statuat faptul că negocierea pedepsei în ansamblu nu este neconstituțională.

Între anii 1997 și 2005, Curtea Federală de Apel a statuat faptul că negocierea pedepsei nu este inadmisibilă *per se* și chiar a stabilit primele principii:

1. Discuțiile premergătoare procesului în afara sălii de judecată sunt admisibile.

---

¹ Schüneman & Hauer, *AnwaltsBlatt (AnwBl)*, 2006, 439;

² Meyer-Goßner, *Strafprozessordnung*. Intro, Margin, No. 119a. Also Herrmann, *Rechtliche Struktur für Absprachen*, *JuS* 1999, S. 1162;

³ Schünemann & Haur, *AnwBl* 2006, S. 439;

⁴ Meyer Gossner, *ZRP*, 2004, S. 187;

⁵ Altenheim & Haimerl, *Deutsche Richterzeitung (DRiZ)*, 2005, S. 56;

Negocierile trebuie dezvăluite în sala de judecată. Judecătorul trebuie să dezvăluie public – în sala de judecată – faptul că discuții informale referitoare la negocierea pedepsei au avut loc în afara sălii de judecată.

2. Instanța trebuie să examineze dacă mărturisirea inculpatului este plauzibilă și dacă sunt suficiente elemente de fapt pentru acea mărturisire²²⁵. Înainte de începerea procedurii de negociere a pedepsei, judecătorul trebuie să analizeze acuzațiile procurorului, dosarul și fondul cauzei. Mai mult, instanța poate administra și probe suplimentare dacă apreciază că este necesar²²⁶.

3. Mărturisirea trebuie să fie verificată sub aspectul admisibilității sale și instanța trebuie să fie convinsă de veridicitatea acesteia.

4. Dat fiind faptul că procesul nu stabilește motivele de vinovăție, nu se ajunge la un verdict asupra vinovăției – numărul de verdicte în cazurile de negociere a pedepsei se ridică la numărul de verdicte date în cauzele nesupuse negocierii²²⁷. Deci verdictul asupra vinovăției nu poate fi subiect de negociere.

5. Diferența dintre pedeapsa cu privire la care s-a negociat și pedeapsa pronunțată în procedura obișnuită s-ar putea să nu fie prea mare. Judecătorul poate doar indica – sub condiția *rebus sic stantibus* – limita superioară a pedepsei care nu poate fi depășită prin sentința ce se va pronunța în urma negocierii cu apărătorul inculpatului²²⁸. Această limită superioară trebuie să aibă la bază vinovăția inculpatului și nu trebuie să fie nerezonabil de mică. Pe parcursul discuțiilor informale, judecătorilor germani nu le este permis să se pronunțe cu privire la pedeapsa exactă la care trebuie să se aștepte inculpatul în schimbul mărturisirii sale.

6. Discuțiile informale nu leagă instanța. Dacă negocierea este condusă adecvat, aceasta devine obligatorie odată ce instanța a aprobat înțelegerea²²⁹. Instanța nu este ținută de promisiunea sa dacă probe suplimentare evidențiază aspecte legale și/sau de fapt noi și relevante, sau dacă asemenea aspecte ies la iveală după ce au fost neglijate inițial –

circumstanțe care să justifice o pedeapsă mai severă decât limita superioară promisă²³⁰. În virtutea unui proces echitabil, instanța trebuie să informeze inculpatul despre aceasta înainte de pronunțarea sentinței.

7. Instanțele germane trebuie să aducă la cunoștință inculpatului despre posibilitatea de a ataca cu apel la sfârșitul procesului după ce verdictul și sentința au fost comunicate. Inculpatul nu trebuie să fie obligat să declare dacă uzitează de dreptul de apel atâta timp cât nu știe sigur sancțiunea care i s-a aplicat²³¹. Dacă pe parcursul negocierii inculpatul a declarat că nu se va folosi de dreptul său de apel, acesta nu este ținut de declarația sa și pe cale de consecință va avea posibilitatea de a face apel.

Discuțiile cu privire la negociere și rezultatul acestora trebuie să fie consemnate²³².

Curtea a mai arătat că negocierea este o practică născută din pura necesitate a administrării justiției penale din zilele noastre.

Curtea a statuat faptul că negocierea pedepsei este admisibilă și constituțională dacă este condusă în conformitate cu principiile stabilite de această instanță.

De asemenea, Curtea a mai concluzionat faptul că este necesar ca această practică să fie reglementată legal.

În urma unei propuneri a Ministrului Federal de Justiție, la data de 21 ianuarie 2009 Guvernul Federal a prezentat un proiect de lege referitor la negocierea pedepsei în cadrul procedurii penale germane.

Rațiunile care stau la baza declanșării procedurii de negociere a pedepsei în Germania

Sunt mai multe motive pentru care se apelează la procedura negocierii pedepsei în Germania:

Instanțele sunt deja depășite de numărul cauzelor.

Odată cu dezvoltarea societății și globalizarea, a crescut numărul normelor procedurale penale, în anii 70 și 80 adăugându-se cauze complexe, de amploare, dificile din punct de

⁶ BGHSt 43, 194, S. 204. Herrmann, Absprachen im deutschen Strafverfahren, 2000, S. 71;

⁷ Absprachen im deutschen Strafverfahren, 2000, S. 71;

⁸ BGHSt 43, 194, S. 205ff;

⁹ BGHSt 43, 194, S. 204;

¹⁰ Satzger, Absprache im Strafprozess, JA 2005, S. 37. BGHGS St 2005, 1/04;

¹¹ BGHSt 43, 194, S. 204;

¹² Moldenhauer, Absprachen im Strafprozess, S. 37. Meyer-Gossner, Strafprozessordnung. Behrenbrink, Absprache BGHSt 43, 194, S. 204. und Rechtsmittelverzicht, S. 37, JA 2005;

¹³ BGHSt 43, 194, S. 196;

vedere al probelor și moderne precum infracțiunile comise de „gulerele albe”, evaziune fiscală, infracțiuni privind stupefiantele și cele care implică crima organizată transfrontalieră¹⁴. Legislația utilizează termeni greu de dovedit, iar doctrina penală continuă să se dezvolte. Spre exemplu, actele premergătoare săvârșirii infracțiunii au fost incriminate, modelele de justiție strict ierarhice au evoluat unitar spre soluții care sunt general acceptate să servească interesului justiției. Aceasta presupune două ipoteze: prima se referă la faptul că adevărul obiectiv nu poate fi aflat deoarece există doar o percepție subiectivă a adevărului, iar potrivit celei de-a doua, sentința acceptată de inculpat va servi mai bine intereselor justiției, executării pedepsei și reabilitării¹⁵. Procurorul și judecătorul sunt deschiși la cooperarea cu inculpatul. Norme procedurale noi intră în vigoare și se găsesc forme noi de apărare a inculpatului.

Părțile procesului penal au motive diferite de a fi interesate în privința procedurii negocierii pedepsei:

Negocierea pedepsei scutește judecătorii de timp și bani. Judecătorii au avantajul că au mai puțină muncă formală și nu mai au ședințe publice de judecată cu problemele de organizare aferente, nu mai sunt nici părți vătămate, martori, experți, inculpații se abțin de la acte care tind la amânarea procesului și își asumă răspunderea cu privire la executarea pedepsei. Mai mult, sentința nu va fi atacată cu apel.

Negocierea pedepsei scutește acuzarea de timpul și banii care de altfel ar fi necesari pentru ample pregătiri ale procesului și pentru procesul de judecată în sine. Mai mult, această procedură prin care inculpatul își recunoaște vinovăția presupune o condamnare ușoară chiar și în cazurile în care s-ar putea să nu fie suficiente elemente de fapt și mijloace de probă pentru o condamnare într-un proces obișnuit. Astfel, procurorii nu riscă niciodată să piardă procesul și obțin întotdeauna soluția de condamnare.

Și apărătorii inculpaților scutesc timp și resursele necesare pentru pregătirea procesului. Aceștia au atât avantaje materiale cât și nemateriale: mai puțin timp și aceeași bani. Ei

devin parteneri activi și egali ai procurorului și ai instanței.

Negocierea pedepsei este și mai atractivă pentru inculpat. Pe de-o parte elimină nesiguranța și riscul de a avea un proces obișnuit cu un deznodământ necunoscut, iar pe de altă parte se economisește timp și costurile necesare pentru onorariul avocațial. La toate acestea se adaugă faptul că inculpatul primește de obicei o pedeapsă redusă ca urmare a înțelegerii. Mai mult, un inculpat va ieși de obicei din închisoare mai repede sau chiar va evita detenția pentru faptul că a cooperat. Totodată, întrucât negocierea pedepsei nu se desfășoară de obicei în ședință publică, inculpatul își păstrează reputația de care se bucură atât el cât și familia sa. Aceasta înseamnă mai puțină presiune psihică și oprobriu public, precum și o durată mai scurtă a arestării preventive. Inculpatul nu numai că este subiect al procesului, dar poate să și participe la negociere împreună cu procurorul și instanța. Reducerea pedepsei este de obicei mai însemnată decât în cazul unei ședințe publice și contradictorii obișnuite.

Probleme pe care le ridică în dreptul german negocierea pedepsei

Negocierea pedepsei este încă un subiect foarte discutat în Germania¹⁶, în special studenții opunându-se unei astfel de practici¹⁷. Criticile acestora privesc două aspecte: pe de-o parte – deși atât Curtea Constituțională Federală cât și Curtea Federală de Apel au acceptat negocierea ca un mijloc procedural legal în Germania – criticile acestora se centrează pe argumentul potrivit căruia elementele de consensualism sunt incompatibile atât cu Constituția cât și cu principiile procesului penal precum aplicarea uniformă a legii, procesul echitabil, obligativitatea conformării cu legea și ordinea, aflarea adevărului în procesul penal, principiul oralității și al celerității, *nemo tenetur*, principiul echității legii precum și prezumția de nevinovăție¹⁸; pe de altă parte, se critică faptul că deciziile Curții Supreme a Germaniei nu au rezolvat în totalitate problemele pe care le ridică negocierea pedepsei.

¹⁴ Detlefsen, Der Deal im Strafverfahren, 3 BRAK-Mitt. 119, S. 120, 2006;

¹⁵ Schünemann & Hauer, Absprache im Strafverfahren, AnwBl, 2006, S. 440;

¹⁶ Weigend, Absprachen, S.33;

¹⁷ Jahn, Der Widerspenstige Zähmung, GA, 2006, S. 38;

¹⁸ Schmidt-Hieber, Der strafprozessuale Vergleich, StV, 1986, S. 355. Iokimidis, Rechtsnatur der Absprache, S. 90;

Negocierea pedepsei în Germania este informală; nu sunt reguli scrise sau nescrise despre cine ar trebui să inițieze discuțiile sau cum ar trebui să decurgă.

Proiectul de lege al Guvernului Federal din data de 26.01.2009

Ca urmare a proiectului de lege întocmit de Ministrul Federal de Justiție, Guvernul Federal a prezentat un proiect de lege privind

procedura negocierii pedepsei. Acesta ar trebui să reglementeze procedura negocierii directe în dreptul procesual penal german.

Proiectul are ca scop crearea unei proceduri transparente de negociere a pedepsei și implementarea acesteia în dreptul procesual penal german în conformitate cu principiile sale, cum ar fi, spre exemplu, aflarea adevărului și stabilirea vinovăției în vederea aplicării pedepsei.

Transparența procedurii și modul de desfășurare al acesteia pe parcursul negocierilor va fi garantată prin grija instanțelor de a consemna discuțiile.

Dreptul părților participante la negociere de a ataca cu apel sentința rămâne neschimbat.

Dispoziția principală din proiectul de lege al

Guvernului Federal este amendamentul propus la art. 257c StPO (Codul de procedură penală german). Această dispoziție permite judecătorului ca în orice cazuri specifice să demareze procedura discuțiilor informale de negociere directă în cursul procedurilor intermediare și principale ale procesului¹⁹.

Potrivit art. 257c(2) StPO, obiect al negocierii directe nu pot fi decât consecințele legale care privesc obiectul sentinței și deciziei ce o însoțește, alte măsuri procesuale și acțiuni ale procesului pentru propuneri ale inculpatului cum ar fi mărturisirea, o promisiune de a nu depune plângere pentru sustragerea de probe sau un angajament de restituire.

Orice înțelegere poate fi doar componenta unei concesi din partea inculpatului.

Dreptul de apel precum și verdictul asupra vinovăției nu pot face obiectul negocierii.

Instanța va divulga conținutul pe care înțelegerea îl va avea. Proiectul de lege mai permite instanței de a stabili limita minimă și maximă a pedepsei.

În mare parte, proiectul de lege încorporează toate principiile stabilite de Curtea de Casație.

Traducere realizată și adaptată de Florin Mihăiță

¹⁹ Vezi art. 257c StPO of the draft as published by Federal Government.
http://www.bmj.bund.de/enid/8f32d1d5a532e2147e2de51ee1f5c059,474ed8706d635f6964092d0935363534_093a0979656172092d0932303039093a096d6f6e7468092d093031093a095f7472636964092d0935363534